

MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a newspaper.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Redaktorius JULIUS VETEKIS
Redakcijos ir Administracijos adresas:
78 Platform St., Lidcombe, N.S.W.

Ats. Red. ANTANAS BAUŽE
5 Hampden St., Hurlstone Park, N.S.W. Tel. L3342

PRENUMERATA

Paskiro numerio kaina 1/-. Vienam mėnesiui
—4/-; 3 mėn.—12/-; 6 mėn.—21/4/-; metams
£2/8/-. Anglijoje ir Kanadoje kaina ta pati.
J.A. Valstybės metams—3 dol.

Prenumerata adresuojama:
78 Platform St., Lidcombe, Sydney, N.S.W.

SKELBIMAI

Skelbimų kaina viena teksto eilutei ar jos
viettai—1/-.
Už skelbimų turinį Redakcija neskaido.

Nr. 83. Antrieji Metai

Sydney, 1950m. rugpjūčio 30d.

LIETUVIŲ MOKYKLOS VOKIETIJOJ

Anglų zonoj labai skubiu tempu lietuvių švietimo įstaigas likviduojamos. IRO pareigūnų nusistatytą, nebojant tremtinių tautinių interesų, visas mokyklas perduoti vokiečių "Sehulrat" valdžiai, mokytojai pasiskiriant vokiečius ir mokant tik vokiečių kalba. Tik per didelį vargą tegalima iškovoti bent didesnės mokyklose po vieną kitą etatą lietuviškai mokantiems mokytojams, kad jie galėtų bent pirmuosius skyrius mokyti lietuviškai, o vyresniuosius skyriams dėstyti lietuviškus dalykus. Nors priimtąjį nuostatai ir draudžia skirstyti vaikus grupėmis, laikantis tautybės principų, bet, manoma, kad mokytojai tik ten, kur mokyklų vadovybės bus sukalbamos, sugebės suorganizuoti darbą taip, kad ir gimtoji kalba nebūtų perdaug nusikrausta. Charakteringa, kad šioje kovoje dėl lietuvių kalbos ir lietuvių mokytojų vokiečių pareigūnai yra daug sukalbamesni, negu IRO ir DPACS pareigūnai.

Šiuo metu anglų zonoje dar tebeveikia 2 lietuviškos gimnazijos su apie 150 mokinių ir 14 etatinių mokytojų bei 8 neetatinių, 5 pradžios mokyklos su 256 mokiniais ir 11 mokytojų ir 2 vaikų darželiai su 100 vaikų ir 2 auklėtojom. Turima vilties, kad bent dvi stovyklos (Wehnen ir Diepholz), kuriose gyvena didesni kiekiai lietuvių, galės išlaikyti tautines mokyklas su vokiečių valdžia ir su jų naudai pakeistąja programa. Gerai ir tai, kad turime keletą mokytojų pakankamai gerai mokančių vokiečių kalbą ir galinčių dirbti vokiečių mokytojų titulu.

Dėl per mažo mokinių skaičiaus, atrodo, teks pasitenkinti tik viena gimnazija su internatu iš toliau atvykusiem mokiniams. Šiuo metu vyksta registracija mokinių, norinčių gimnaziją lankyti ir registracija mokytojų, kurie numato likti Vokietijoje. Visas rūpestis būsias sudaryti lėšas mokinių internato išlaikymui. Artimiausias uždavinys būsias derybos su vokiečiais legalizuoti bent kokią mūsų švietimo priežiūros instituciją.

Uždarant lietuvių tautines mokyklas ir negaunant etatinių lietuvių mokytojų, kai kuriose vietovėse yra kuriamos nedidelės privačios mokyklėlės. Joms tenka dirbti sunkiausiose sąlygose, be patalpų, be vadovėlių, be lėšų.

Švietimo reikalais tiesioginiai rūpinasi LTb, (dabartiniu metu persiformavusi į PLB).

BALF'as rupinasi lietuvių emigracija

1940-41 metais repatrijavusių klausimu DP Komisija pareiškė neigiamą savo nusistatymą. Pagal jį, remiantis US įstatymais, negali į Ameriką įvažiuoti asmenys gavę vokiečių pilietybę ar padavę prašymus tai pilietybę gauti. Šiuo metu tokių sulauktyti nuo emigracijos repatrijantų yra per 1.000. Dėja, atrodo, kad ne visiems jiems šiuo pavyks pagelbėti, bet kai bus suteikta galimybė emigruoti vokiečiams, stengiamasi, kad jie patektų pirmaisiais.

Trečią grupę sudaro asmenys, kurie sulauktyti dėl įvairių skundų ir įvairių jiems žinomų ir nežinomų priežasčių. Daugumai tokių asmenų išsiaiškinus DP Komisijoje emigracija leidžiama.

Nors dauguma galinčių emigruoti lietuvių yra apsirūpinę sutartimis, tačiau vis dar atsiranda tokių, kurie reikalaujamos sutarties neturi.

I Australijos Lietuvių Bendruomenė

Šį kartą ir man tenka atviru žodžiu kreiptis į gerb. Tautietes ir Tautiečius Australijoje. Iki šiol aš buvau linkęs visais vargais ir džiaugsmais dalytis betarpiu per ALD-jos skyrių valdybas, nekeliant viešumon tų kilsų kurie kartais padrumėja čionykštį lietuvių gyvenimą. Dabar gi, kai vad. "atvirų laišku" eilė, dedama į lietuviškos spaudos Australijoje puslapius, sukėlė įvairių gandų ir spėliojimų, noriu paaiškinti kairiurios organizacinio gyvenimo klausimus.

1. ALD-ja nuo š.m. rugpjūčio mėn. 1 dienos (ALD-jos Centro Valdybos protokolas — nutarimas iš š.m. liepos mėn. 28 dienos) visiškai teisėtai įsikiavo į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės gretas, nes dabartinė jos valdyba, kitaip vadinama Australijos Lietuvių Bendruomenės Laikinuojų Organizacinio Komiteto, paminėtu savo nutarimu įvykdė paskutiniojo draugijos suvažiavimo valią. Iš kitur Draugijos Valdyba nėra reikalinga jokių pavidimų ir įgaliojimų, nes aukščiausias jos įsakytas yra draugijos narių suvažiavimo nutarimas. Tie skyriai, kurie be Centro Valdybos sutikimo pasiskubino persiorganizuoti, suprantama, padarė disciplinarinį nusizengimą ir jų valdybos, remiantis ALD-jos įstatu II skirsnio 5, 6 ir 10 pr., galėjo būtų Centro Valdybos suspenduoti, bet dėl lietuviškos vienybės ir darnaus sugyvenimo šitai nebuvo padaryta. Centro Valdyba, dabar — Australijos Lietuvių Bendruomenės L.O. Komitetas, yra giliai įsisąmoninęs, kad ne tik nedera, bet tiesiai nusikalstama, kai pradedama skaldyti kelių tūkstančių bendruomenės vieningumą, skleidžiant nepamatuotus gandus, kišantis ne į savo reikalus ir šnabždant vienu ar kitu adresu tariamus nusikaltimus.

Mane, kaip Nepriklausomybės kovų dalyvį, seną emigrantą ir ilgametį ALD pirmininką, tatau tikrai labai stebina. Laukdamas pirmųjų IRO laišvų, aš didžiausio entuziazmo kupinas ėjau į uosto krantinę sutikti atvykstančių brolių lietuvių, paskui visą laiką daugelį jų gelbėjau pasikeisti darbą, susirasti butą ir atlikti įvairiausių reikalus valdinėse įstaigose. Nemažam tautiečių būriui išsiunčiau Europon afidevitus, įgalinant juos atvažiuoti čia, ir, suprantama, man labai nuostabu ir drauge skaudu, kad net dalis tų, kuriems negailėdamas nei laiko nei lėšų padėjau, dabar irgi dėl kažko leidžia mano, mano šeimos ir buv. ALD-jos Centro Valdybos adresu priekaištinius ir niekuo nepamatuotus išmetinėjimus. Toks jauniesiojo brolio lietuvių elgesys vyresniojo savo brolio atžvilgiu yra negėžus ir nepateisinamas.

2. Dėl Australijos lietuvių rimties šia proga pranešu ir tiems, kurie sako, kad ALD-jos Centro Valdyba neturėtų teisės persirikiuoti į PLB-nę, nes neturinti iš VLIK'o įgaliojimų. Nors, kaip jau minėjau, tų įgaliojimų ji ir nėra reikalinga, bet, jei kam tatau labai rūpi, tai viešai pareiškiu, kad ji ir juos turi. Dėl persiorganizavimo esmės ir procedūros ALD-jos Centro Valdyba vedė ilgoką susirašinėimą su mūsų vadovaujančiais veiksniais užsienioose, suprantama, ta pačia proga liečiant ir eilę kitų lietuvių kovos klausimų. Persiorganizuoti Centro Valdybai pavedė VLIK'as ir pritarė Lietuvos diplomatai. Viena savo laišku VLIK'o ir Vykdomosios Tarybos Pirmininkas Prelatas M. Krupavičius man, kaip ALD-jos pirmininkui, tarpe kitų konfidencialaus

pobūdžio reikalų šitaip rašo: "Mielas Pirmininke, ... kaip partijos žiūri į PLB. Tamsta gali spręsti iš to, kad VLIK'e visi 10 partijų atstovai balsavo už PLB nuostatus ir visi labai palaiko skubų jos organizavimąsi. Iš instr. Nr. 3 Tamsta žinai, kad PLB yra nepartinė ir nepolitinė ir jos organų nariai gali būti tik lietuviai, kaip pati organizacija yra tik lietuviška. Po trumpų ir Tamstai žinomų dalykų, prašau greičiau pereiti prie PLB organizavimo (mano pabr. — A.B.) ir painformuoti skubiai mane, kas tuo reikalu padaryta ir kas daroma ... Mūsų gyvenamieji laikai reikalauja didelio tempo ir didelės vienybės bei didelio darbštumo ir pasiaukojimo. Dieve Jums padėk naudingai Lietuvai dirbti. Jūsų M. Krupavičius".

Gi paskutiniame savo laiške, adresuotame "ALD Centro Valdybai — ALB LOK'ui", VLIK'o, V. T. Pirmininkas ir Lietuvių Išlaiskymo Tarybos Valdytojas Prel. M. Krupavičius džiaugiasi persiorganizavimą į PLB-nę, tvirtina buv. Australijos Lietuvių Draugijos Centro Valdybą Australijos Lietuvių Bendruomenės Laikinuojų Organizacinio Komiteto ir dėkoja už pareiktą solidarumą.

Tuo būdu ALD-jos Centro Valdyba visai teisingai ir teisėtai pasielgė persiorganizuodama į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, dabar — vadindamasi ALB-nės Laikinuojų Organizacinio Komiteto ir pradedama draugijos skyrių perorganizavimo akcija pagal prisiųstą VLIK'o smulkia instrukciją.

Gi ALD-jos Adelaidės skyriaus valdyba, prašydama VLIK'o įgaliojimų, kuriuos tegali turėti tik centro valdyba, nusižengė draugijos įstatams, nes juose II skirsnyje 10 prgr. yra aiškiai užakcentuota: "Joks skyrius negali atstovauti visą draugiją arba imtis tokio veiksmo, kuris priklauso D-jos C. Valdybai".

Buv. ALD-jos Centro Valdyba, dabar — Australijos Lietuvių Bendruomenės Laikinis Organizacinis Komitetas visai nepretenduoja į ateities valdomuosius organus, kuriuos išsiriškinti visi Australijos lietuviai. Jis vadovauja tik laikinam persiorganizavimo laikotarpiui, kol bus paruoštas Krašto Statutas ir išrinkta Krašto Taryba, kuri galės ir Australijos Lietuvių Bendruomenės Centrą perkelti ten, kur matys didesnį reikalą.

3. Paskutiniu metu kaikam parūpo "Mūsų Pastogės" juridinė padėtis. Dėl to galiu štai ką paaiškinti. "Mūsų Pastogės" juridiniu leidėju iki šiol esu aš, nes mano vardu yra Australijos Vyriausybės duotas leidimas, ir, be to, aš "M.P." leidimą esu garantavęs savo turtu. Nežiūrint to "M.P." nuo pat jos pasirodymo pradžios, ALD-jos Centro Valdybai pritariant, buvo laikoma jos organu, atstovaujančiu draugijos idealiją ir siekiams. Po persiorganizavimo į PLB-nę ši padėtis nepasikeitė: "M.P." ir toliau, pritariant ALB-nės Laik. Org. K-tui, lieka bendruomenės idejinis organu. Po išrinkimo Krašto Tarybos, aš tikiu, kad "M.P." galės tęsti savo misiją, kaip naujos vadovybės organas. Nors "M.P." leidi-mo rūpesčiai daugiau gula mane, kaip leidėją ir atsakomąjį redaktorių, tačiau visuomenės organai, jų tarpe ir Centro Revizijos Komisija, turi pilniausią teisę kontroliuoti jos atsakomybę, kuo iki šiol ir naudojamosi. Dėl "M.P." tarnautojų keitimo yra

SAVAITES ZINIOS

*Didž. Britanijos opozicijos vadas Churchill'is visu rimtumu per radiją sekmadienio naktį perspėjo pasaulį dėl Europoje gresiančio komunistų pavojus. "Pavojus Europoje yra arčiau, nei Korėjoje. Jis turi nepalyginamai didesnį skalę" — jis pridėjo.

Churchill'io nuomone, komunistai gali greitai atakuoti Tibetą ir Persiją. Bet vis dėlto didžiausias pavojus esąs Europoje. "Mes privalome paskubinti uždengti baisųjį Europos fronto plyšį", — toliau kalbėjo jis. Tarpe kitų aktualių ir alarmuojančių minčių, Churchill'is pasidžiaugė, kad vokiečiai nenori savo nacionalinės armijos. Šitokią principą net ir pranešai sveikina.

"Šiuo metu tik atominė bomba yra sveika atbaidymo priemonė prieš agresyvaus komunizmo invaziją. Todėl neuostabu, kad komunistai nori ją taikos vardu pasmerkti", — aiškiai dėstė didysis pasaulio politikas.

*Immigracijos ministeris Holtas paskelbė, kad Austrėja įsivė didelių skaičių vokiečių rasės ateivių. Jis pridėjo, kad vyriausybė reikalinga vokiečių ateivių, jei ji nori užpildyti numatytą 200.000 asmenų metinę kvotą. Ministeris Holtas paaiškino, kad "vyriausybė bandys užpildyti kvotą iš 8.500.000 "volksdeutsche", kurie yra vokiečių kilmės, bet ne vokiečiai. Daugumas jų pabėgo į Vokietiją prieš ir po praėjusiojo karo, gelbėdamiesi nuo bolševikų."

*Dr. Evatt'as, Australijos parlamento opozicijos lyderis ir buv. darbių užsienio reikalų ministeris, per radiją pareiškė, kad Formozos ateities įvykiai tikrai gali išsivystyti į naują pasaulinį karą.

*Korėjoje komunistinės pajėgos vėl pradėjo ofensyvą. Jiems pasisekė užimti miestą Kigye, nuo kurio tik už 4 mylių yra Pohango uostas su geriausiu vakariečių areodromu. Taegu fronte beveik be pertraukos vyksta kietai mūšiai. Pietų Korėjos vyriausybė didina savo armiją, mobilizuodama visus vyrus nuo 17 iki 35 metų amžiaus.

atsakomą tik ją leidžianti institucija, kadangi tarnautojai nėra visuotinio lietuvių suvažiavimo renkami, o paprasčiausiu būdu už atlyginimą samdomi. Todėl pavieniams tautiečiams, kurie siejosi dėl tarnautojų pakeitimo priežasčių, "M.P." leidžianti institucija nemato mažiausio reikalo duoti bent kokių paaiškinimų. Mano, kaip atsakomojo redaktoriaus, noru ir pavidimu, ir "M.P." nėra dėdami joki rašiniai, kurie griautų lietuvių sugyvenimo pagrindus, nes laikraštis tarnauja tautiečių visumai, o ne paskiriems vienietams ar nedidelių grupelių užgaidoms. Konstruktyvūs pasisakymams ir nuosiirdiems straipsniais "M.P." ras savo skiltyse visada vietas.

Baigdamas šį savo pasisakymą, nuosiirdžiai kviečiu visus Australijoje esančius lietuvius neiekiuoti brangaus laiko tušties spėliojimams, įtarinėjimams, šmeižtams ir vienas kito sąžinių kamantinėjimams, o dirbti realų ir konstruktyvų Tėvynės gelbėjimo darbą, tiesiant vienas kitam brolišką pagelbos ranką, nes "vardan Tos Lietuvos — vienybė težydi".

Antanas Baužė
buv. ALD-jos C.V-bos Pirmininkas, dabartinis — Australijos Liet. B-nės L.O. Komiteto Pirmininkas ir "Mūsų Pastogės" Ats. Redaktorius 1950m. rugpjūčio mėn. 28d. Sydneyus.

Kurimosi galimumai Paskola, namai ir ateitis

1.

Jau taip aplinkybės susidėjo, kad daugumas mūsų čia, Australijoje, tapome pramonės darbininkais, ir tik nedidelė mažuma — įstaigų bei imonių tarnautojai. Šiuo tarpu dar tik paskiri asmenys tebando pradėti kurtis savarankiškose versluose. Suprantama, kad pradėti savarankiai kurtis praktiškai tėra įmanoma tik baigus dviejų metų sutartį. Tačiau ir sutartį baigusieji tautiečiai daugiausia ir toliau pasilieka pramonės darbininkais, kol kas nesiimdami jokių konkretnių žygių pereiti į savarankišką verslą.

Ir iš viso mūsų tarpe nėra daug pramonės darbininkų iš profesijos: tokiais mus padarė politinė Europos situacija bei mus priėmusio krašto įstatymai. Bet ir iš dvimetinių varžtų pasiliuosavus, savos profesijos durys mums nebus atidarytos, ir kelias į ją bus nelengvas; savos profesijos darbą tegats tik dalis. Tokią išvadą tenka padaryti, remiantis sutartį baigusiu patyrimais.

Pramonės darbininko kūrimasis yra labai paprastas: arba jis nuomoja butą, ar vienu bei kitu būdu įsigyja savo namą. Jei savame name jis nuomato galimumą išnuomoti vieną arba du kambarius, tai jis skaito, kad jo ne tik dabartis, bet ir ateitis yra stabilizuota. Bet ir čia reikia būti gana apdairiems. Nepatartina įsigyti vienu namu kelioms šeimoms, nes išsiskyrimo atveju atsiranda daug keblumų ir nesupratimų, jeigu iš anksto raštu nėra susitarta dėl atsiskaitymo būdo. Bet ir čia, vien tik stipresnis butų nuomos įstatymų vykdymas galėtų paminėti stabilumą beveik visiškai sugriauti. Jei darbininko buklė bei moralinė aplinkuma mus patenkintų, tai žmogus šiaip taip galėtų gyventi, bet, dėja, esmėje taip nėra.

Pramonės darbininko buitį mūsų daugumos nevilioja, nes mechanikas darbas, nors jis būtų ir nesunkus, mus daugiau nustelbia moraliai, negu tati padarytų sunkesnis fizinis darbas, jei jis turėtų savyje bent kiek kūringumo pradų. Mechanikas gį darbas slepia nuotaiką ir menkina dvasinį ryžtumą, neteikdamas mažiausio darbo džiaugsmo. Dirbdamas ne tarp savųjų, jautiesi išskirtas ir paliktas pats sau. Tada kiekvienas ir mano, kad tik jis individualiai taip blogai ir kartais nelaimingai jaučiasi. Taip manyti yra klaidinga, nes mūsų daugumas jaučiasi nekaip, nežinintį j, tai,

kad sutiktasis prietelius ir rodo linksmą veidą ir, palyginti, palankiai nupiešia savo darbo sąlygas. Plačiau išsikalbėjus, pagaliau, kiekvienas iš mūsų parodo savo tikrąją dvasios būseną.

Žodžių, pramonės darbas, daugiausia būdamas nekūrybingas, mus lauzo ir griaua mūsų vidujo gyvenimo pagrindus, dar labiau sunkindamas mūsų tremties dalį. Žinoma, yra išimtinų žmonių, kurie gali aklimatizuotis visokiose gyvenimo aplinkybėse.

Norėdami kitaip kurtis, mes sutinkame visą eilę kliūčių. Čia daug trūkdo kalbos nemokėjimas, vietinių sąlygų ir žmonių nepažinimas, vienišumo jutimas ir kita. Mūsų profesionalai, išlinde iš sutarties varžtų, stengsis gauti atitinkamo darbo tiesiogiai arba pagalba neperdidelio papildomo pasiruošimo. Tuo keliu, atrodo, turėtų eiti visi, kas tik gali, nors ir ne visiems tatau pavyktų.

Įeiti į savystoviją prekybą, pramonę ar savystovius amatus, apskritai yra ne lengva, juo labiau svetiname krašte. Sekmingesniai prekybos bei pramonės verslui pradėti yra reikalingas pakankamas pasiruošimas bei patyrimas ir didesnis kapitalas; be to, reikia neužmiršti, kad čia yra didelė stambaus su monopoline tendencija kapitalo konkurencija, kas sudaro nemaža rizikos. Mieste gauti parduotuvių patalpą be didesnių kapitalo išlaidų nėra įmanoma. Priemiesčiuose gi, kur dar tik kuriamasi, krautuvę atidaryti yra galima, bet reikia turėti galvoj klientūrą, kuri yra gana negausi. Jei kurioj nors priemiesčio daly parduotuvės dar nėra, tai čia aptarnauja išsiplėtusi taip vadinama išvežiojamoji prekyba, kuri įgalina gyventoją neiti į jūsų atidarytą parduotuvę.

Mūsų amatininkai (siuvėjai, batsiuviai ir staliai) nesiskubina atidaryti savo dirbtuvių, o geriau velyja dirbti australiškose firmose, nes savystoviai dirbdami, bijo negauti medžiagų ir neturėti pakankamai klientų.

Taip bendrais bruožais išrodo galimumai pasirinkti savystovų prekybos, pramonės ir amato verslą. Šie galimumai, kaip matome, yra mums gana riboti. Žymiai platesnių perspektyvų kurtis savystoviai yra žemės ūkio versle, ypatinai smulkiosiose jo šakose, kurios mums, naujakuriams, yra lengviausiai prieinamos. Tačiau tatau pagnrinėsime kitą kartą.

St.B.

P. Sirgedas

Laužtuvo ir šiupeles legionieriai

(Tęsinys iš 82 "M.P." numerio.)

Patenkam ir į "Rojaus kampelius" — pavyzdinių šeiminių kiemus, kuriose palmės, pietų vaismedžiai ir kitoki dekoratyviniai medžiai žydi, vynuogės raizgosi, stebėtinų spalvų gėlės auga, o margaspalvės papugos šnekinia mus. Akylesni viengungiai pastebi ir gražiosios lyties atstoves, kurios kadaidra įsidrąsina pasiūlyti užuizurētam naujam australui puoduką vandens su citrinos sunka. Gal būt, vienas kitas ir griovius kasdamas pakais savo šeimyninę padėtį.

Kiemą apleidžiam tik tada, kai sudedam vamzdžių, išliejam cementinius šulinius, užpiliam griovius ir išvalom šiuksles. Namų šeiminkas lieka patenkintas mūsų darbu ir švara.

Vidurvasarį, sausio mėn. antroje pusėje, australiškos saulės glostomi, dusome giliuose grioviuose, tarsi vėl plankdami Raudonąja Jūra. Bet ir čia mums sekėsi: Sydnejaus apylinkėse popiečių valandomis dažniausia pradeda dvelkti gaivinantis jūros vėjelis, o ir vasara, australų tvirtinimu, buvo nekarščiausia. Bet vis dėlto vasaros metu išgerdavome kibirus vandens, atšaldyto nupirktais leda, nors mūsų bosai ir kiti australai nepataria gerti nevirinto gėralo dėl galimų susirgimų.

Kai būdavo nepakenčiamai šilta, tai šaldydavau prisimindamas žurnalisto Juozo Pronskaus išvežiojamą apie šalčio klimato privalumus prieš atgrižinį karštį. Tačiau perkėstos prakaito vonios nenuneigė, o patvirtino lietuvišką priežodį: "Šilima kaulų nelauso."

Sausio mėn. mane perkėlė į kitus sudėtingesnius darbus. Čia teko dirbti Maedowbank'o priemiestyje, kur taip pat radau keletą savo tautiečių. Šioje darbovietėje buvo kasami gilieji, net iki 20 pėdų gylio, grioviai. Pirmiausia patekau į lentinį narvą, kurio dugne senyvas ir žilas australas rausė žemes ir smarkiu įpratusio darbininko tempu svaidė jas man ant kabančio tiltelio. Čia jau buvo ne juokai: aš turėjau suspti šias žemes išmesti iš griovio ant kranto, kuris buvo maždaug 3 metrų aukštumoje nuo mano tiltelio. Čia jau ir manyje radosi egoizmo jausmų: aš džiaugiausi, kai mano tiekėjas apačioje rasdavo kietą uolieną ir turėjo kiek užtrukti ją lauždamas laužtuvu. Tada aš truputį pašilsėdavau ir nusišluostydavau prakaitą. Ir taip: "kaip išvytas Adomas iš Rojaus, pažinau ir aš darbą artojaus".

Mūsų kaimynystėje buvo dar trys darbovietės, kuriose dirbo senieji australai. Dešinėje buvo statinėžiniai lentiniai namukai, kurinos išveždavo sunkvežimiais geležinkeliečių paskirčiai. Užpakalyje buvo statomas didžiulis telefono ir elektros gaminių fabrikas. Man matėsi, kaip čiabuvis juodukas geroka žingine per visą dieną skubėjo, vežiodamas cemento mišinį. Ir kiti darbininkai greitai dūdo, lyg skruzdės, paneigdami įprastinį mūsų įsitikinimą, kad Australijoje nėra darbo tempo. Matydamas tai, aš supratau, kad šio žemyno pionieriai tokiu trumpu savo istorijos laikotarpiu vis dėlto galėjo tiek daug sukurti ne tinginiaudami, o dirbdami įtempti ir greitai. Kairėje buvo toliozatorių fabrikas, kur nemaža darbininkų kas rytas susivažinodavo nuosavomis mašinomis, matociklais. Ši aplinkybė, suprantama, visai teigiamai bylojo apie šio krašto darbininko buiti.

Čia dirbome nedidelė grupelė: 8 ateiviai ir 5 australai. Mažame būry juk visada galima geriau pažinti savo darbo bendrus, kas įvyko ir šiuo atveju. Pašnekesių ir bičiuliškų diskusijų metu išryškėjo nė vieno australo charakteris ir įsitikinimai.

Federalinė Australijos Vyriausybė yra reali. Jos vadas — Ministeris Pirmininkas Menzies energingai ir gyvai vykdo prieš rinkimus skelbtą programą. Nors jo valdovybės pradžia ir nėra lengva, kai prasidėjo Korėjos karas ir atsirado tarptautinė įtampa, pasunkinusi taiką krašto evoliuciją, bet jo energija ir ryžtumas, atrodo, ir šiuos sunkumus nugalės. Pirmoji Australijos paskolos rata — 100.000 dolerių, — gauta iš JAV-bių Tarptautinio Banko kreditų, yra neabejotinas laimėjimas, duodas realių vilčių sustiprinti australiškojo svaro kursą, išplėsti šalies pramonę ir sustiprinti krašto gynybos pasirėngimus. Šie pinigai, gal būt, tuo tarpu apsaugos Australijos pramonę nuo vyriausybės kontrolės ir racionavimo politikos. Australijos spanda, nežinint ir kitokių spėlojimų, vis dėlto didžiuojame pabrėžia, kad ir benzinas, ir drabužiai, ir kiti gaminiai tuo tarpu nebus kortelėmis varžomi.

O piasia yra namų problema. Butų trūkumas yra labai aštrus ne tik mums, bet ir šio krašto šeiminkams — australams. Statybinių medžiagų trūkumas aiškiai jaučiamas, nes užakymai pildomi labai nenorinai ir pavėluotai. Pradėti statyti namų yra rizikinga jau vien tik dėlto, kad įpusėjus galima negauti daugiau medžiagos ir jo nebaigti. Iš gautos paskolos žymi dalis yra numatyta ir statybos reikalams, atseit medžiagų užpirkimams užsieny. Paskutinėmis dienomis vyriausybei leidžiant susitarta su europėjinėmis firmomis vienu metų bėgyje įvežti į Australiją 12.000 gatavai paruoštų namų. Nors skaičius ir nėra didelis, bet vis dėlto galės namų trūkumą žymiai sumažinti.

Australijos ateitis, suprantama, pareis nuo bendros pasaulio politikos padėties. Jei Vakarų pasaulis pajęs pažaboti komunistų preventyvinėmis priemonėmis, ir lokaliai ginkluoti susidūrimai neišsiplys į pasaulinį gaisrą, tai Australijos gyvenimo rintis bus pakankamai ir galės vystytis progreso linkme. Tačiau vargu ar sustos vis labiau įsisibuojuojantys pasirengimai, karai ir partizaninės kovos įvairuose pasaulio kampeliuose. Kominformas, Kremlius diktuoja mas, tvarko visą komunistinį pasaulį. Jis žalčio gudrumu diriguoja savo valdiniam, išnaudodamas visas Vakarų pasaulio klaidas ir jo ligišolinį neryžtingumą.

Dar nesibaigus Korėjos konfliktui, kominformas jau meta kovos pirštine į Persiją ir Šiaurės Afriką. Persijos pasieniu įfiltruojami komunistų emisariai, kurie savo propagandą ir kairių partizaninių kovų išsiokimais pradeda drumsti Persijos vidaus rimtį. O Persija — komunistui skanus kšnis, nes ten gausios žibalo versmės, kuriomis naudojasi Vakariečių pajėgos.

Šiaurės Afrikoje — Alžyre, Tunise ir prancūzų bei ispanų Maroke — vėl sustiprėjo separatistinis judėjimas, iš judėjimo vado Abd-el-Krimo pasisakymų sprendžiant taip pat komunistų diriginojamas. Abd-el-Krimas, kaip žinome, prieš 20 metų vadovavo garsiam rifkabilų sukilimui Šiaurės Afrikoje. Prancūzijos armija tada vedė rimtą karą, ku tą sukilimą numalšino ir jos vadą ištremė į nedidelę salelę Madagaskaro salų grupėje. II-jo Pasaulinio Karo metu jis buvo amnestuotas ir galėjo gyventi visoje Prancūzijos imperijoje. Tačiau atakliu sparatistas, grįždamas iš tremties pro Port-Saidą, išlipo su visa savo šeima ir manta Egipte ir iš ten dabar varo propagandą, paskutinėmis dienomis nedviprasmiškai pareiškdamas, kad "Alžyras, Tunisas ir Marokas nepadės naujam kare vakariečiams, kol iš šių kraštų nepasitrauks okupacinės pajėgos." Nors jo pareiškimas ir turi nacionalistinio separatisto bruožų, bet užsienio spauda mano, kad ir čia bus pridėjęs kominformas savo pirštus.

Korėja — vis dar pasaulio dėmesio centras. Kovojava bemaž tose pačiose pozicijose. Komunistų pastangos paimti Taegu ir Masano miestus sugniužta į amerikiečių gynybos žiedą. Vakariečiai didina karo medžiagų, sunkiųjų ginklų ir žmonių kiekius. Didž. Britanija išplukdė iš Hong-Kongo pirmąjį pėstininkų kontingentą į Korėją. Amerika taip pat didina jūros pėstininkus ir laivyną. Fronto korespondentų pranešimais, amerikiečių armija jau aprūpinta šimtais tankų, kas įgalina, reikalingu esant, pradėti ofenzyvinius veiksmus.

Šiaurės korėjiečių eilėse jaučiamas pavargimas ir prarandama viltis išmesti amerikiečius į jūrą. Ar jie gaus naujų sustiprinimų žmonėmis, kai Korėjos pasieniuose koncentruojama 200.000 Raudonosios Kinijos kariuomenės, tuo tarpu sunku pasakyti.

J.V.

Daugiausia mėgdavo diskutuoti senukas Kenga (tas pats, kuris pirmose šio darbo dienose mane gerokai pašildė), dalyvavęs abiejose pasauliniuose karuose, buvęs Europoje ir tarnavęs USA laivyne. Jo nuomone visada paremdavo storasis Bilis, įvairių lenktynių entuziastas, net pats laikęs lenktynių šunų būrį.

GINČAI dažniausiai prasidėdavo po rytinio pasitairavimo apie orą ir apie rytinių laikraščių kariatūras. Jose būdavo vaizduojama darbiečių partijos premjero Chifley veikla ir rūpestiai. Vėliau temos nykrypdavo "raudonųjų" idėjų linkme, kurios labai žavėdavo Mr. Kengą, dviaukščiu mūrinį namu, fortepijono, radijo ir kitų miesioniško gyvenimo patogumų savininką, laukiantį iš peikiamosios vyriausybės senatvės pensijos. Jis jokiū būdu nesutikdavo su tuo, kad praėjusio karo metu Sydnejaus kinuose ir spaudoje buvęs garbinamas labiau už karalių "gerasis tėvelis" būtų sunkeliais nujęs. Tačiau į klausimą, kad Australija yra geriausia pasaulio šalis, ir kad kažkokio kito "rojaus" siekti nereikėtų, jis vis dėlto nieko negalėdavo atsakyti. Svarbiausius ginčų dalyvių praminėm tokiais vardais: Mr. Kengą — "dėde Juozu", o karštuolį estą — "Churchilliu". Ginčus nutraukdavo tik darbo pradžia ar pastebėtas artėjantis bosas. Šiaip darbe mums draugiškai padėdavo australų darbininkai, ypač tada, kai vienas kitą geriau pažinome. Mr. Kengas buvo tikra Water Board enciklopedija, kuris vėliau mielai mus painformuodavo apie visokias taisykles, darbininkų lengvatas ir pan.

Darbams įpusėjus, likau našliačiu, netekęs darbo bičiulių lietuvių: Kosto A. ir Juozo K. Kostas, būdamas vyresnio amžiaus ir iš praeties petyje nešiodamas smūgio skausmą, negalėjo sunkiai dirbti. Todėl jis pirmai progai pasitaikius perėjo dirbti į lignonę. Juozas, kuris paprastai guminiais batais ir maudymosi kelnaitėmis maudėsi griovio dugne, norėdamas daugiau pinigų užkalti savo sužadėtinei iš Vokietijos parsigabenti, taip pat greitai išdūmė siuvėjanti į Albury. (B.d.)

The present-day Lithuanians are a survival of a separate and distinct branch of the Aryan family and do not belong to the Slavonic or Germanic race. Their language differs as widely from those neighbouring tongues as, for instance, English differs from the Greek. Long before the Christian era, the Lithuanians already lived on the Baltic shores and in the dawn of history attained a level of civilization as high as that of many other European nations of these days. The Roman historian Tacitus, who lived in the first century A.D., mentions the Lithuanians as good cultivators of the soil. Such eminent German scientists as Professors Tischler, Bezzenberg and others, admire the excellent workmanship revealed in bronze articles found in early tombs of various branches of the Lithuanian family of nations. Another German archaeologist, Lisera, affirms that already in the first three centuries of the Christian era, Lithuanians used domestic implements of high technical development and beautiful bronze and silver ornaments.

The Lithuanians of those days were pagans. The chief characteristic of the ancient Lithuanian religious belief was a special veneration for nature and all her manifestations. Judging from a plenitude of historical evidence and archaeological legacies, to the Lithuanians of that age all nature seemed full of a mysterious power mightier than man, which expressed its relations with human beings either benignantly or malignantly. Christian chroniclers were amazed that the "superstitious Lithuanians" should, instead of a God, revere the sun, the moon, the stars, the earth itself, wind, thunder, fire, forests, rivers, lakes, hills, plants, animals, even insects. In their apotheosis of natural phenomena it may be supposed that the Lithuanians instinctively conformed to the principles of

Brief Historical Sketch of Lithuania

Lithuania is not a "new state" of Europe either politically or culturally. She is as old as most of the other European nations, and possesses a striking history replete with dramatic vicissitudes.

human development which have been operative in the case of virtually all primitive peoples, i.e., animism and anthropomorphism. But in the religion of the Lithuanians we see a more immediate and direct relationship with nature devoid of any clear anthropomorphic delineation. Regarding all nature as sacred, the Lithuanian offered up prayers to her as she appeared to him, without imagining any other concurrent external creative forces. Most significant fact perhaps of all, the Lithuanians were pagans but not idolaters, for, unlike the Greeks and Romans, the Lithuanians of that day possessed no graven images of gods. Their cult may be described as the first distinctive pantheism of people who, feeling themselves to be weaklings in the power of the elements, sought their concrete indulgence, but made no attempt to embody those elements in a mythological system. Belief in the intimate participation of nature in the fate of mankind is found in the entire Weltanschauung of the ancient Lithuanians.

Among few peoples of the world, large or small, has the link with the past been preserved to such an extent as among the Lithuanians. In this respect they exemplify the truth of Schopenhauer's aphorism: "A people which does not know its past is living merely for the time being in the present of the existing generation, and only through knowledge of its history does a nation become truly self-conscious." That is doubtless one reason why in Lithuania the accept-

ance of Christianity has failed more than elsewhere to obliterate the survivals of many a picturesque pagan ritual. This intimate association with the past is further demonstrated in the Lithuanian language which, of all living European speech to-day, is most closely akin to Sanskrit. As far back as the eighteenth century the attention of German philologists such as P. Ruhig, J. Vater, von Bohlen, W. Humboldt and others was drawn to the unusual antiquity of Lithuanian. Theodore Benfey says of it: "The Lithuanian language, even in its present-day shape, has to a large extent preserved such an ancient character that for knowledge of the fundamental forms of the Indo-Germanic tongues it possesses an importance which is scarcely less than that of, *inter alia*, Sanskrit and Bactrian."

Again, J. Karlowicz thus characterizes the antiquity of Lithuanian: "Its resonance and endings ever remind us of the ancient sounds of the Indians, Persians, Greeks, Romans, Goths, Celts, and the ancient Slavs. Many of the Lithuanian sentences are almost indistinguishable from Sanskrit and this makes an even more vivid impression when one hears a simple peasant using forms which to-day on account of their antiquity, we are accustomed to regard as pre-historic, somehow timidly revered, because formerly they were whispered to the forefathers of our ancestors by the Great Mother of all Aryans." In other words, what in the languages of other nations has crumbled away during the intervening centuries has survived in

the speech of the Lithuanian people, amazing the philologist with its richness and variety. Thus August Schleicher, one of the most distinguished of German Lithuanian scholars, after reading the poems of the Lithuanian writer Duonelaitis, declared that he was "conscious therein of a tongue which in the perfection of its forms could vie with the works of the Greeks, Romans and Indians."

Professor Benjamin D. Dwight, in his "Modern Philology," has written: "Lithuanian is a language of great value to the philologist. It is the most antique in its forms of all living languages of the world, and most akin in its substance and spirit to the primeval Sanskrit. It is at the same time so much like the Latin and the Greek as to occupy the ear of the etymologist in the place of the interpreter, with its face fixed on Latin and its hand pointing back towards the Sanskrit."

No less an authority than Elise Reclus, in his "Geographie Universelle," states: "If the value of a nation in the total sum of humanity were to be measured by the beauty of its language, then Lithuania ought to have a high place among the nations of Europe."

Finally, the famous philosopher Immanuel Kant, in the preface to his Lithuanian Grammar, writes: "She (Lithuania) must be preserved, for her tongue possesses the key which opens the enigmas not only of philology but of history."

These features of Lithuanian carry with them a lesson not only for the philologist, but also for the historian. The fact that during so many centuries of bitter struggle with external foes the Lithuanians have, nevertheless, succeeded in preserving almost intact until the present day the distinctiveness of their speech should surely be accepted as evidence of their tenacity and innate national vitality.

(To be continued.)

Australia The Amazing

By BELIEVE BILL BEATTY

Australian aborigines believe that if a married man is bitten by a shark it denotes matrimonial infidelity.

★ ★ ★

Each phase of the moon, every shooting star, has some special meaning for the aborigines. Far away in the east, so they believe, there is a beautiful country, where whole families of moons live together. Not far from them, however, a great giant lives, and he attacks the moons as they wander about at night, cutting them one by one into many hundreds of stars. The stars are so frightened of the sun that they dare not show themselves during the day, for if he finds any of them about then he gets furious and burns them up.

★ ★ ★

North Queensland aborigines are perfect mimics even to the accents of the white persons from whom they learned their English. On one island naked natives converse in the cultured accents of a scholarly old Oxford Don, who was an early missionary. Other tribes have a pronounced American accent.

★ ★ ★

There are Australian birds that build their nests with drainage systems, central heating and lighting systems. One bird, unique in the world, paints his home.

The bird that has a drainage system is the Fantail. It builds a nest in the shape of an inverted cone with a tail-piece three or four inches long to act as a conduit to run off water.

The Golden-headed Fantail Warbler, after building her coned nest, sews green leaves on it, using cobwebs and gossamers for thread.

The Gouldian Finches are found in tropical North Australia. Their nests are deep and dark, and just

as humans find difficulty in getting their bearings, after coming out of the brilliant sunshine, so these gorgeously-hued birds find it difficult to see their little fledglings when they return to feed them.

Here it is that Mother Nature has come to the rescue, for around the mouths of these babies are small knobs of an opalescent colouring that glow like luminous paint.

★ ★ ★

The Satin Bower-bird is pre-eminent as a decorator. Blue is his favourite colour to match his own beautiful colourings, and his bower or playground leading to his nest is always gaily decorated with flowers, pieces of glass and tin, coloured paper and other bright objects.

This remarkable bird is a painter and actually paints his bower with a brush made by himself. To make the brush the bird takes a piece of fibrous bark and chews it until it becomes soft. He makes the paint by grinding charcoal with his bill and wetting it with saliva. The paint prepared, the bird takes the brush in his bill and, dipping it into the paint, gets to work.

★ ★ ★

Birds that have central heating for their nests are the Australian Mallee Fowl, the Brush Turkey, and the Jungle Fowls. These are the mound-building birds, constructing for their nests huge mounds on the ground consisting of leaves, earth and vegetable matter. This acts as an incubator, as it develops its own heat, and so the young are hatched without any assistance from the parents. An amazing feature about the Mallee Fowl, which lives without water, is that when the chick leaves its shell

it is so strong that it can fly within a few minutes.

★ ★ ★

The bottle tree of Australia is a natural reservoir. Some trees are as wide as they are high, and each yields many gallons of drinkable water. The blossoms are rather like those of a cactus, and the scent is remarkably beautiful.

★ ★ ★

The water vine (Australian East Coast) can be cut through near the ground and pure water—not sap—will flow out. It grows to a tremendous size and has saved the lives of many men lost in the scrub.

★ ★ ★

The knotwood tree—world's botanical wonder—grows blossoms and fruit on the trunk instead of on the branches. It grows on the Atherton Tableland, Queensland. The fruit is used to make jelly.

★ ★ ★

"On the Black Spur Range, Gippsland, is a gum tree, alive 420 feet in height, whilst lying on the ground nearby is one of the almost incredible height of 480 feet." (Baron Muller, 1870).

"Along the Huon Road, Tasmania, are hundreds of blue gums ranging from 250 to 300 feet. I visited the largest tree five miles from Hobart Town. It is a trifle over 300 feet and there are 50 feet of the top blown off. I, myself, have seen fourteen men on horseback in the hollow of it. A horse and dray have been driven inside it. In 1850 the Governor, Sir William Denison, and 78 Members of the Legislative Assembly and their friends dined in the hollow of the tree." (Professor Whitney's account.)

A tree 500 feet in height was officially recorded in Victoria by Mr. W. G. Robinson of Berwick. He personally measured the tree.

★ ★ ★

A magpie's nest in the Sydney Museum is built of fencing wire,

bicycle spokes, telegraph wire, springs, electric conduit and copper strips. It weighs eight pounds and is two and a half feet in circumference. The top is lined with pieces of stick and fibre. The nest was made by a black-backed magpie at Braidwood, New South Wales.

★ ★ ★

The Scrub Turkey lays its eggs in a mound and soon after, in some mysterious manner, the mound swarms with ticks, leeches and other parasites. Their presence is quite sufficient to keep egg-eating animals from attacking the mound.

★ ★ ★

Bower birds build a playground in a secluded part of the forest and use it as a meeting place for all their friends. It is decorated with brightly coloured objects such as pieces of glass. Blue is the bower-bird's favourite colour. The male bower-birds often have fierce fights with each other if their ornaments are removed. They spend most of their time arranging their treasures.

★ ★ ★

The largest of Australia's white ants build clay nests up to 30 feet high.

★ ★ ★

In Western Australia the sparrow is a prohibited immigrant. So is the starling.

★ ★ ★

Sunfish of Australian waters grow to two tons in weight, yet lay eggs the size of a pin head.

★ ★ ★

A female Possum can only suckle four young ones at a time. She usually gives birth to more than four so the first four to attach themselves to the nipples live and the others perish.

★ ★ ★

Biggest beetles in the world are the Elephant Beetles of North Queensland. They grow to a length of 10 inches. Males fight to the death over females. When flying they sound like a modern plane.

(To be continued.)

MŪSU PASTOGĖ

IŠ MUSU BUITIES

Sydnejaus lietuviai iskilmingai mines TAUTOS SVENTE

Minėjimas įvyks sekmadienį, t.y. rugsėjo mėn. 10d., kuris prasidės lietuviškomis pamaldomis Camperdown'o bažnyčioje 11 val. 30 min. Pamaldose sutiko dalyvauti J.E. Sydnejaus Arkivyskupas Kardinolas Norman Gilroy su palydovais. Po pamaldų visi vyks į Elizabeth St. 150 Nr., kur didžiojoje salėje 2 val. 30 min. prasidės iškilmingoji minėjimo dalis.

Cia bus skaitomos paskaitos. Lietuviškai skaitys p. Vaičaitis, o angliškai p. Slavėnas. Po to tuoj prasidės pirmoji dalis meninės programos, kurioje dalyvauja vyresnieji ir jaunieji lietuviai meninkai: p.p. Dauguvietytė, Vilnonytė, Gaizauskas ir Protienė. Po 10 min. pertraukos bus vykdoma antroji meninės programos dalis, kur bus suvaidinta p. P. Pilkos parašytas ir surežisuotas „Pabaigtuvų“ veikalas. Šiam veikalui dekoracijas piešia dailininkai p.p. Bistrickas ir Kalgovas, šokių ruošia p.lė Kirlytė, dainoms vadovauja p. Burky, o jiems visiems talkininkauja Sydnejaus Lietuvių Liaudies Meno Mėgėjų Ratelis.

Po „Pabaigtuvių“ žemutinėje salėje įvyks linksmas pobūvis su bufetu, bet be svaigųjų gėrų. Pobūvį linksminis p. Kardoelis vadovaujamas orkestras.

Šį minėjimą ruošia PLB-nės Sydnejaus Apylinkės Valdyba, kuriai talkininkauja iš visų lietuviškų organizacijų sudarytas specialus komitetas. Sventei ruošti yra dedamos didžiulės pastangos ir norima, kad ji pavyktų visais požiūriais. Bet tatai priklausys nuo mielių tautiečių gausaus atsilankymo. Jei mes būsimės skaitlingi ir geros nuotaikos, tai šventės pasisekimas bus garantuotas.

Būtų labai gražu, kad paminėtąją dieną daugias priimtų Šventąją Komuniją, nes Kardinolas iš to susidarytų tikrą vaizdą apie mus, kaip katalikų tautą. Kun. Butkus jau šeštadienį, t.y. šventės išvakarėse 7 val. klausys išpažinčių St. Marys Katedroje lietuvių, lenkų ir vokiečių kalbomis (bus pakviestas ir lenkų kapelionas), o sekmadienį Camperdown bažnyčioje išpažinčių klausymas prasidės jau 10 val. ryto.

Dar kartą nuoširdžiai kviečiame mieluosius Tautietes ir Tautiečius juo skaitlingiau dalyvauti Tautos Sventės minėjime.

ALB-nės Sydnejaus Apylinkės
Valdyba

LIETUVIAI KITUR

BELGIJOJ

● Savo metu į Belgiją išvykusių lietuvių padėtis pasidarė gana sunki. Jie tikėjosi, kad po dviejų metų privalomo darbo galėsiai grįžti į Vokietiją emigruoti ir užjūrį, arba, pasilikę Belgijoje, pasirinkti norimo sritį darbą.

Tačiau IRO juos laiko įkurdintais ir todėl neturinėti teisės į IRO pagalbą, lygiai taip pat ir JV-bių DP įstatymas jiems nėra taikomas, nes tas įstatymas liečia tik Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje esančius tremtinius. Jie turi galimybės išvykti į Australiją, bet tik ta sąlyga, kad IRO atlygintų kelionės išlaidas. Tačiau IRO taip padaryti nesutinka.

Dėl Belgijos lietuvių BALF'o delegacija Genevoje darė daug demaršų. Apeliacinio teismo pirmininkui įteikė raštą, kad DP, atlikę Belgijoje 2 metų sutarties prievolę, nors ir nelegaliai patekę į Vokietiją, būtų pripažinti kaip turintieji teisę bent į teisinę IRO globą.

Buvo aiškintasi ir su IRO Belgijos skyriaus vedėja. Gautas pažadėjimas, kad nors IRO į Belgiją išvykusius DP ir laiko įkurdintais, tačiau atskirais atvejais galės paremti kai kurių DP

grupių emigraciją į kitus kraštus pagal tam tikrus sąrašus. Į tokius sąrašus tegali patekti ligoniniai, kurie jau netinka anglių kasyklų darbui. Nelegaliai į Vokietiją grįžusiųjų šeimos nariai, jei norės, galės grįžti į Vokietiją. Belgų CARITAS pažadėjo interviuoti lietuvių naudai IRO ir Belgijos Raudonąjį Kryžį.

VOKIETIJOJ

● BALF'as paskutiniame savo biuletenyje informuoja, kad „smarkiai paspartėjus emigracijai didelį rūpestį sudarė užkliuvusieji dėl įvairių priežasčių lietuviai. Tuo reikalu teko daug kartų aiškintis DP Komisijoje. Tarnavusiųjų vokiečių kariuomenėje klausimu teko dokumentaliai įrodyti, kad daug lietuvių buvo paimti į vokiečių kariuomenę bėgant iš Lietuvos 1944 metais, ir kad šie žmonės vokiečių pilietybės neturėjo ir jos nepašė. Dalis tarnavusiųjų kariuomenėje buvo atvežti į Vokietiją prievarta 1942-43-44 metais darbams ir tik vėliau buvo įjungti į kariuomenę. DP Komisija sutiko nedaryti trukdymų asmenims, kurie galės dokumentais ar kaip kitaip įrodyti, kad jie į kariuomenę buvo paimti prievarta.

Šį laišką gauna: „Mūsų Pastogė“, „Australijos Lietuvis“ ir „Užuovėja“.

Australijos Lietuvių Draugijos ADELAIDĖS SKYRIUI

Mielas Pirmininke,

Jūsų laišką, rašytą š.m. balandžio mėn. 20 d. gavau tik birželio mėn. pabaigoje. Ilgokai keliavo. Už jį labai dėkoju. Mano turimomis žiniomis Australijos Lietuvių Draugija įsijungė į P.L.B. 1949. XII. 30 d. Tačiau nieko neteko girdėti, ką ji po įsijungimo yra padariusi. Gatau įspūdžio, kad entuziazmo nerodo. Gaila. Bet užiaugusi, kad Tamstos gyvai atsilieptų ir mano balsą ir pasiryžot stoti į to didelio ir Lietuvai naudingo darbo gretas. Gal Jūsų pavyzdys ir kitus įjūdins. Prie šio laiško pridėtu visa, ką esate prašę. Laikinuojų organizacinių komitetu skiriu Jūsų skyriaus valdybą. Suprantama, tai galėjo padaryti pats centras. Bet kadangi Jūs pasirodėte vikresni už centrą, tad dėl to teko kiek iš paprastų vežių įskrypti.

Kodel taip ilgai turi užtrukti lietuvių surašinėjimas? Juk be rinkimų sąrašo negalima bus pravesti Krašto Tarybos rinkimų. Ar negalėtumėt šį surašinėjimą paskubinti? Ar surašinėjimas vedamas pagal LI Tarybos instrukciją Nr. 1?

Dėkoju už sustiprinimą ryšių su LI Taryba.

Į Jūsų visus paklausimus stengsiuosi visuomet atsakyti. Eltos Biuletenį siuntinėsimė.

Tikėdamas Jūsų sambūrio asmenyje susilaukti gero bendradarbių kovoję

Lietuvi,

prieš norėdamas pirkti ar statyti namą, apsibrėžimo ir paskolos reikalų kreipkitės į didžiausią ir patogiausią O.C. Mutual Life & Citizens Assurance Co. Ltd. Bus progos Tamstai patikinti, kad neapsirinkai.

Rašyk ar skamink, kada galu matyti Tamstą.

Group Insp. Jablonskis,
M.L.C. 305 Collins St.,
Melbourne, Vic.

MU8057

*SKAIPAI

*NAMAI

*UŽPAIR VERSLO ĮMONĖS

Prieinamiausias kainos Lengvos išsimokėjimo sąlygos
Jums tarpininkauja ir padeda
NEW-AUSTRALIAN SERVICE
V. RIMAS
dipl. prek., Licensed Real Estate Salesman
100 Benelong Road, Cremorne, SYDNEY, N.S.W. Telef. XY1979

Printed by Publicity Press (1988) Pty. Ltd., 71-75 Regent Street, Sydney, for the Publisher Anthony Bauze, 6 Hampden St., Hurlstone Park, Sydney, N.S.W.

SYDNEJUS

● Š.m. rugpiūčio mėn. 13 d. ALD-jos Sydnejaus skyriaus narių susirinkimas, pritardamas idėjai Australijos lietuvių įsijungimo į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, nutarė persiorgianuoti į ALB-nės Sydnejaus skyrių.

Susirinkime buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba, kuri pasiskirstė pareigoms sekančiu būdu: pirmininku — J. Vaičaitis, vice-pirmininku — inž. Bogužas, sekretorium — A. Ustijanauskas, kasinininku — Fl. Žilys ir kultūros, švietimo ir propagandos reikalams valdybos nariu — V. Saudargas.

Valdybai siunčiami laiškai adresuojami sekančiu adresu: A. Ustija — nauskas, 8 College St., Hokley House, Sydney — city, NSW.

● ALB-nės Sydnejaus skyriaus valdyba kviečia visų lietuvių, gyvenančių Sydnejuj, informacinį susirinkimą š.m. rugsėjo mėn. 3 d. 12 val. 30 min. Camperdown, Missenden Rd. salėje, prie St. Joseph bažnyčios, t.y. tuoj po lietuviškų pamaldų.

Darbotvarkėje — svarbi informacija Sydnejaus lietuvių bendruomenei.

BRISBANĖ

● Nepaisant nedidelio skaičiaus lietuvių, Brisbanėje vis dėlto vyksta tikrasis darbas. Pirmasis viešas pasirodymas įvyko š.m. liepos mėn. 22 d. YWCA iniciatyva suruostame bendrame pabaltiečių koncerte kvieštiniam svečiams. Ribotoje programoje lietuvių tautinių šokių ir dainų grupė turėjo geriausią pasisekimą. Po šio lietuvių grupė dar buvo pakviesta ir dalyvavo net trijuose australų ruošuose koncertuose taip pat su dideliu pasisekimu.

Visuose pasirodymuose p. Sakalauskas turėjo trumpus pranešimus iš Lietuvos istorijos ir dabartinės jos buklės. Šokiams visur pagrojo akordeonistas Vyt. Lorencas.

F.M.

TAUTIETI!

Ar nepamiršai pratęsti „Mūsų Pastogės“ prenumeratos? O gal dar neatsilyginai skolos?

Gerai pagalvok ir siųsk laišką Postal Note „M.P.“ administracijos adresu.

Atviras laiskas

A.L.D.-jos Centro Valdybai

Perskaite „Mūsų Pastogėje“ Nr. 79 Tamstų žinutę apie įsijungimą į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę labai apgailestavome, kad apie tai nepaiformavote visų A.L.D. skyrių anksčiau. Kaip jau žinote VLIK'as paskyrė Adelaidės Skyriaus Valdybą Laikinuojų Organizacinių Komitetu ir atsiuntė smulkias instrukcijas. Kad A.L.D. Centro Valdyba veda kokį nors susirašinėjimą su VLIK'u, skyriams ir net pačiam VLIK'ui tai nebuvo žinoma, kitaip jis nebūtų skyręs Adelaidės Skyriaus Valdybą Laikinuojų Organizacinių Komitetu. Be to, pats Tamstų paskelbtas pasivadinimas „Australijos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba“ neatitinka VLIK'o instrukcijai Nr. 3.

Nežūrint į tai, tiek Adelaidės Skyriaus Valdyba (pagal VLIK'ą Laikinas Organizacinis Komitetas), tiek visi skyriai Australijos Lietuvių Draugijos norėtų aiškiai patirti iš Centro Valdybos, ar ji paskelbė apie skyrių persijungimą į P.L.B. turėdama potvarkį iš VLIK'o ir VLIK'o pavedimu, ar savarankiškai. Tai svarbu žinoti, kad išvengtų dvilypiskumo, kuris susidarė Adelaidės Skyriaus Valdybą paskyrus Laikinuojų Organizacinių Komitetu ir A.L.D. Centro Valdybą paskelbus atsišaukimą. Tą neaiškų dvilypiskumą turim pašalinti.

Šis atviras laiškas skelbiamas spaudoje todėl, kad Tamstos, kreipiantis mums į C.V.-bą organizaciniais reikalais, į mūsų raštus patarė: „... Tamstos turėtote žinoti ne iš pašalinio, o iš oficialaus šaltinio mūsų organe „M. Pastogė“ skelbimo...“ (raštas Nr. 38 š.m. IV. 10). Dėl įsijungimo į P.L.B.-nę Tamstos atsakė, kad „... tuo reikalu susirūšta su VLIK'u... susipažinus su P.L.B. nuostatais, visai nerandama reikalo skubėti...“ (raštas Nr. 84 š.m. VII. 12 d.). Kaip konkrečiai A.L.D. Centro Valdyba išsiaiškino ir susirūšta su VLIK'u, matyti iš atsiųsto VLIK'o rašto, kurį žemiau ir talpiname.

Reiškiame aukštą pagarbą

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ
BENDRUOMENĖS LAIKINISIS
ORGANIZACINIS KOMITETAS

Sekretorius (pas.) K. Taparauskas
Pirmininkas (pas.) A. Rūkštelė